

صاحبزاري: احمد تاج الد
و يعقوب كمال

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا...

مدير مسئولی
عنان جودی

محل اداره :

استان بول : بايزيد
چادر جيلرده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلاميه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونيه درج
اولنه بقدر .

نسخه سي ۵۰ پاره

تغلا مسلمان

و جملنا کم شعوبا و قبائل لنعارفوا

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلام مدبره باحث لطفه اوم مجلد در
تاریخ تأسس ۳۲۸ مولد النبی

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آلتی آیلغی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی
۸ آلتی آیلغی ۴ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آلتی آیلغی
۶ فرانقدر .

کاورسہ ، شو مناسبتہ ، ہو کون خارجک نظر امتحانندہ بولنیورز . بناءً علیہ ہو خصوصہ بر آرز فضلہ جہ فدا کار لقمہ بولنامن لازم کایور . . . !

ترویسیکی احمد تاج الدین

آناطولی احوالندن

— ۱ —

سکنہ سندن اولدیم سید غازی حقندہ ایدینہ بیلدیکم معلومات خصوصیه و عمومیه آری آری عرض اینک ایسترم :

شهریمز هیئت عمومیه ومنظره کامله سیلہ جسیم برکوی آکدیریور . چونکہ اہالیسی ارباب زراعت ، خانہ لری غیر منتظم ، جابجا کوبرہ بیغینلری مشاہدہ ایدلکدہ ؛ آثار عمران و ترقیدن بالکلیہ محروم کورغمکدہ در . مع مافیہ اسکیشمر و حوالیسندہ بادہ من جسماتمندہ منتظم کویار نادر دکادر .

قصبہ مزده اوچ محلہ بش دانہ جامع ومسجد بر مدرسہ ، بر مدرس ؛ بریوک حکومت قوناغی ایلہ هنوز رسیدہ حد ختام اولق اوزرہ بولن ان هر رلوازم ، و حوالجی جامع مکمل ، اما پک مکمل ، بر عسکری قفوشی ؛ خرافات مشہورہ ومبالغات جاهلانہ بہ سبب اولان سید بطل غازی حضرت تارینک تربہ شریفہ سی موجوددر . قصبہ دائرہ آمادار مزارلر ایلہ محاطدر . سکنہ سنک سویہ عرفانی کرچکدن آغلانہ جق ، ہلہ حقایق اسلامیه ، عقائد دینیہ جہ اولان جہالتاری دینک ، بودین مینک معالی و محاسن وقدسیتنی تقدیر ایدن اہل اسلامی جدآدوشوندیرہ جک ، دوشوندکجہ دلخون ایدہ جک درجہ دہدر .

برادہ شئونات یومیہ ، حوادث روزمرہ خلاق کائنات اولان جناب حی لاموتک اثری طائباوب مطلقا درون خانہ دہ مدفون بر بابانک اثر صنعی اعتقاد اولونور . بو عقیدہ ، بو عقیدہ فاسدہ و باطلہ جاہل اہالی میانندہ اوقدر شیوع

تعاون قومیتہ سی پترسبورغدہ ایمپراطوریہ حضرت تارینک تحت ریاستندہ تشکیل ایدنی . بونی آکلادق . ایمپراطوریہ حضرت تارینک اسلامارہ بویلہ انسانیت پرورانہ معاملہ لرندن طو لانی بونون عالم اسلام منشکر ومتنادردرلر . فقط بو قومیتہ دارالخلافہ کیمک تحت ریاستندہ تشکیل ایدہ جکدر . البتہ اسلامیت ، تعاونی ، خرسیتیانلقدن دہازبادہ امریور دیغندن پترسبورغک رسمی و بویوک آدملری بو تعاونہ تہالک کوستر . دینی حالہ مقام خلافتک رسمی آدملری بیکانہ قالہ مزلر . بو معلوم بر شیدر . فقط قومیتہ کیمک ریاستی آلتندہ تشکیل ایتمہ لیدر . بو خصوصہ بر قاج مهم ذواتک فکر لری ترشح ایتدک : ہیبی شیخ الاسلام موسی کاظم افندی حضرت تارینک درعہدہ بیورمسی تمینانندہ درلر . دیورلرکہ شیخ الاسلام بونون عالم اسلامک رئیس بولنیور . عالم اسلامک باشنہ کن بویلہ بویوک فلا کتاردہ کی آفتزدکاتہ تعاون و تناصر ایچون طویلاش ہیئتارہ اسلامارک رئیس اولان ذاتک ریاست ایتسی ہر حالہ لازمہ در .

بناءً علیہ «تعارف مسلمان» بو بویوک ذوات کرام ایلہ برابر استاذ اکرم شیخ الاسلام موسی کاظم افندی حضرت تارینک بوریاستی درعہدہ بیورمہ لری طلب ایدنیور . پترسبورغدن آلدیغمز مکتوبارہ دہا بویتہ یتامش کبار عالمہ بہ منسوب «سیرترا مبالاسیردی» (مشفق ہمشیرہ) لردن اولان کنج روس قیزلرینک اغانہ طویلامق ایچون اطرافہ طاغلقارنی ، بر قسمکدہ قیشک بویلہ شدنی زمانندہ ہیچ بر شیتہ باقدن ، مکلف ، کبار عالمہ جبارنی بر اقوب نورکستاندہ کی مجروح اسلام وطنداشلرینک صارغیرنی صارمہ ، نورکستانہ کیندکارنی بازبورلر .

ظن ایدم ، مشفقہ عثمانی ہمشیرہ لرمز بو خصوصہ کندنی عہدہ لری تہا ایدن وظائقی ایفا پایندہ بزم بر دہا تشویقنہ احتیاج حس ایتدر مازلر .

باخصوص بو کونہ قدر حسیات اسلامیت پرورانیسی بجزہ مصدق اولان فاضلہ شہیرہ امینہ سمیہ خاتم افندی حضرت تارینک بو خصوصہ نظر دقتلری جاب ایدرز .

مسابقہ ، مسابقہ حمیدر ، عالم اسلامک قونی ، آنجق بویلہ وقتہ بالی اولور . دہا طوغریانی سونک لازم

مع زیادہ جامعہ • وبویلہ بر بابا کوچر - یعنی مرد اولور - حیائندہ کی تصرفات - تصرفات نامہ شریعہ راضی وقائع اولماز و دنیاہ کی رذالتاری ایلا اکتفا ایتمزده نمائندہ جناب فعال لما یرید حضرت تارینہ - حاشا - بر وظیفہ ، خاق ، ایجاد ایدہ جک هیچ برشی بر اقایوب کافہ سنی یا دینی یردہ نہ اودہد ، اوبابا یابار نعوذباللہ ہذہ العقیدہ بو عقیدہ ، اکثریتلہ قزلباش قارشاریمزده موجود اولدقد نصکرا « النصیحة ساریہ ، والطبیعة سارقة » و یاخود « ان القرین بالمقارن یقتدی » مدلولجہ اولنلرہ دوشوب قاتقان اہل سنت: ابا عن جد سنی اولانلرہ سرایت ایتمزدر • بودرد ، بودرد جہالت ، بودینک عاویثی ، قدسیتی تقدیر ایدہمک ، مذہبک نمدن عبارت ایدوکنی بیلہمک کرچکدن آغلانہ جق احوالمرذن : احوال صد اسف اشتمالمرذن • بولر ، بویازدقارم ہی مشاہداتدن عبارتدر ، مسموعاتی ، مسموعات عاجزانہ می عرض ایتمک ایستہمش اولسہم پک چوق ستونلر املا ایلمک ایجاب ایدر • وایس الخیر کالعبان فحوا سنجہ بالکز رأی العین کوردیکی صافلی ، کیزلی اولمایوب اورتہ لقدہ اولانی عرض ایلا تصدیعہ حصر مقال ایلہ بورم •

شوراسی شایان شکراندرکہ : بو کون ، آراده کی افتراقلرک وقتیلہ نہ کی امال سیامیہ مبنی زرع اولندیغنی کچیننی تقدیر ایدن ارباب عرفاندن اولیلہ ذاتلر بیلورم کہ : آنا ، بابادن ، بابا ، ددہدن قزلباش ایکن قزلباشلق نامہ ایفا واجراسی مقتضای آیین ومذہبلی اولان شیاری دائما کتم ، اخغایہ چالبشیر وکندینک اوزمرہدن اولمایدغنی بالاعلان اولنلرہ ہمیشہ تفرین ولعت ایلہ باقدیغنی بیلدر •

بو ولو برغایش ظاہریدن عبارت اولسون مر حالہ اتحادہ طوغری برخطوہ اولدیغندن شایان شکراندر • مع مافیہ معقدمات کیزلتمہ یلدر چونکہ دین اسلام ، دین میبنددر • یعنی احکام جایلہ محتویات منیفہ سندن مربری آب آشکاردرکہ عقل ومنطق ، حکمیہ قارشو چیقمقدن ، عرض اندام ، دیداردن هیچ بروقت چکنمہر زمان کالشمس فی وسط التہار یارلار برشمس حقیقتدر •

بولمشدرکہ : اہل اسلامدن پک آزی اما غایت آزی بوندن کندینی پک زور قورنارہ بیلمشدر ، ویا قورنارہ مامشدر • قصبہنک چپ چورہ مزارلرلہ محاط و محدود اولمہنک ظن اولونورکہ بویلدہ ایچہ دخل و تأثیری اولور • حالبوکہ بوطن مقارن حقیقت بر ظن اولنمبوب وھیاندن عبارتدر حد ذاتندہ بونک ، بو عقیدہنک بویلہ تعمیمنہ سبب ، سبب حقیقی ہی جہالتدر • اہالی ہی اہل ایمان اولغلہ برابرشیعی و سنی ناملریلہ ایکیہ بولونیور ، بونکدہ باشلیجہ سببی صفویلرک وقتیلہ کندی دسیسہ ودلابرینی انتریقہ فرلداقارینی بروجہ دلخوان چورمک ، چورہ بیلمک یولارینی تسہیل ایچون احداث اولنمش براختلاف وخیمدر •

اوت : « قل لاسألکم علیہ اجرآ الا المودۃ فی القرینی » آیت جایلہ سمنہ جملہ مزک ایمانی واردر • لکن افراط ، تقریط دوشمہ مکدہ شرطدر • و ہذہ کلمہ حق آریدہا الباطل • بو اختلاف عوامک جہالتندن و یاخود جہالت عمومیدن استفادہ املیلہ میدانہ کتیرلمش بردہ ناہموار اولدیغنی بزجہ مجزومدر • چونکہ - آثاری دلالتیلہ مثبتدر •

عوام پسندانہ بر قاج سوزیولوب افکار جاہلیہ فی اوخشامق وعامیانہ تعبیرلر ایلہ اذہان مذہبہ ومحاکمہ سز عقیدہلری تغلیط وکربوہلرہ دوشورمک یولی بولندقدنصوکر اقامع وکندی امال واحتراسانہ آت ایتمک ایشدن بیلہ دکلدرد • بوموفقیہت ایسہ دکہ بر قورنارہ ، ہر بردسہ نہ نصیب اولور • شیاردن دکلدرد • فطوبی ! ثم طوبی ! امن احرز ہذہ الدرجتہ العلیا ، والرتبہ الرفیعۃ الجلیلۃ فی الدنیا بو بابدہ : « شق دائم ولیکن نا کفتن اولیست • » ویضیق صدری ولا ینطق لسانی » دیروصا صرم • شوقدر دیہ بیلیم کہ بوزمرہ جاہلہنک زعمنچہ ، اعتقاد باطلارنجہ کندیلرینہ مقتدابہ طانید قارینی شیخارینی ، شیخ افندیلرینی ہر برشینک حتی ذات الوہیتک نبی ذی شان و شرفک فوقندہ اعتقاد ایدرلر • بولنلر جہ شیخ ہر خصوصہ قاضی الحاجات ، ہر امورہدہ فعال لما یریددر ، محی دہ اودر ، محبت دہ اودر ، رافع دہ او ، خافظی دہ اودر ، قاضی ، باسط ، معز ، مذل ، خلاصہ ذات باری حضرت ارسنک حائر اولدیغنی جمیع کالیہ وصفات الہیہ فی

«تعارف مسلمین» مجله معتبره سنک نسخ سابقه سندن
برنده قزلباشاق و سنیک حقدنه بر مقاله وار ایدی که
بورانک قزلباشاقیه مدار مفخرت اولشدر. تعارف
مسلمینک اونسیخسی حالا الدن اله تداول اتمکده در
اونک تأثیرات حسنه سندن اولمالی که: شیمدی به قدر سنی
کوردیکی زمان «کأنهم حمر مستفزة» قوت من قسورة..
مال متینی خاطر لایقه انسانی مجبور ایدن بعض قزلباشار
آره صره انسانه باقلا شمعده و اثر انسانیت و مدنیت ارازینه
اوغرا شمعده درلر. او اوافق مقاله نك محتویاتی سنیلری
فوق العاده اغصاب اتمدی ایسمه آرزوق دلکین ایشدر.
لکن شیعلری اجتماعه، اجتماعیه، ائتلافه بر درجه
اولسون قریبندنه کیرو قلمادی همتکز وار اولسون:

•••

جامع و مسجد اولارق بش دانه معبد موجود اولدیبعنی
عرض ایتشیم بوتلردن اوچ دانه سنک نه امامی، نه مؤذنی
هیچ بر شینی یوقدر. بالکز الی یوم القیام قایللی قالمه محکوم
برر یاسی «مدی» هذالین غرباً وسیعود کایدی» حدیث
حکمت تحدیثی شرح ابضاح و صدقنی اثبات ایلهور.
جامعاردن بیسی که سید بطل غازی حضرتتری بو معبد
منیق دروننده مدقوندر. بو ایکی مؤذن دن بری ایلهورده
خطبه مخصوصدر. بئلك اتصالنده بولان جسم تکیه پوجه
معروض بری نماز. بی نیازه مخصوصدر که: بیکلرجه،
حی یوز بیکلرجه، اوت یوز بیکلرجه عائداتی آلفنده
وصفای خاطرله یگدلهر ایکن رضای یاری ایچون اولسه
بیله مرحوم مشارالیهک شاد روحی ایچون اولسون آیده
حی جمعل مستلنا اولیق اوزره بیله بلکه فرق بیله بر
کره اذان محمدی اوقوه ایلر. باشقه پرلرده جمعه نمازی
قیلنمادیقنن جمعه کونی، جمعه «فتی ناچار بر اذان اوقونور،
وصلات جمعه ادا اولنور.

بو معابد حسنه اذان محمدی بالکز بر دانه سنده اوقات حسنه
اوقونور. و صلوات مکتوبه حائله آنجق بوجامع شریفده ادا
اولنور حیفا که بونکده، بر مبارک مقامکده استقامتی شرق
جنوبی به نظر درکه بالاده ایکی قبه سی واردر دبدیکم بوکا
مینی ایدی. خاطر عاجزی ده درکه اباصوفیه جامع

شریفی ده بویه براز مائل و منحرف ایسمه محرابی قبه یه
ناظر اولدینی کچی امام هامی ده بوتون اهل ایمانک قبه سی
اولان کعبه معظمیه متوجها و مستقبلاً نمازی ادا ایدر،
جماعتده بالطبع اکا پیرو اولورلر. بزم بورانک امامی
و جماعتی، جماعتکده بالکز بر قسمی قبه دن دوز، هر
شیدن دوزده الاستقامت مذکور دن قطعاً و قاطعاً دونزلر.
دنیا دوز، اونلر دوزغز. بوبابده دور، دراز مسئله دن بحث
ایتمکده کمز چونکه آغانک کینی قاچار و او حالدده واردا.
تجهده براوقه کیک نقصان اولورمش. والعمده علی الراوی.
ایشته دیانت باینده کی اهتمام و اعتنا منی تنویر ایده.

بیله جک بر قاجی یازلدی. الفطاة تدلی علی القدر.

ایکی مدرسه دن بری اوقاف مندرسه دن اولمالی که: معارف نامنه
خط ایدلش و انقاضک بر طرفه کوزل فوقانی بر مکتب ابتدائی انشا
اولش او جوارده رقاچ دانه ده معارف محلیه عائد دکانده
پائش ایسمه مدرسه قسماً موجودیت قدیمه سی کوستر مکده
ولسان حالی ایله عرفانلر، عقلمز، فکر سز بر حالدده
قالدیمز. آغلامقده در.

دیگری الحاله هذه صاغلام بنسیمی، واسع باغچه منی
اشای وطنه امید استقبال اولان تشنگان علم، معرفته
بالارائه افندیلر! بن سزک ایچون احضار اولمش بر دار.
التدریس، بر منبع مدنیت بر معدن آثار انسانیتهم هان
قوشیکز! کلیکز! اکتساب علم، تحصیل وسعدت ایدیکز!
دیپورده. افسوس، صد هزار، حیفا که: حواله
سمع اعتبار ایدن فرد واحد یتیم قدر قرابی، بیلم نه
قدر خانه سی اولان قوجه بر بلده دن اجابت ایدن تک بر
طالب ظهور اتمهور.

«کله گوش ایتدیر من بهوده بابل ایکلر»
«ورق مهر وفا یا کیم اوقور؟ کیم دیکلر»
«کیدی بورینک باراری- وراشکی نیکده یه»

شو حالدده مدرس افندی حضرتتارینه دوشهر وظیفه
— بش یاره عائداتی اولمادیقنن — کندی یاغیله کندی
قاوورملق اوزره اداره سنک تأمینی، افراد عائله سنک
اناشیمی و اطاشه ایچون احجاب ایدن چارمنک تحری و تدا.
رکندن عبارت درکه بوده عین بر دوش سیاحتدر. اسلا.

بر مقاله آدق . محتویاتی صاحب مقاله به عالم اولی اوزره محضاً بخارالیرک حسباتی کوسترمک ایچون عیناً ترجمه ایدرک درج ایدورز .

بخارا امیری جناب شوکت‌آباد عبدالاحدخان حضرتلری یکریمی آلتی سنه قدر حکمدارلق سوردکنصرکه ۵۲ یاشنده ۴ نجی محرم ۳۲۹ سنه روز چهارشنبه کرمنه قصبه‌سند ار تحال بیوردیلر . مذکور قصبه‌نک «نام شیخ» دیکلری قصبه‌یه شوکون کیجه ساعت ۹ ده دفن اولندی . روز پنجشنبه ۵ محرم سنه ۳۲۹ ده ولی عهد سلطنت و امیر مرحومک اوغلی جناب سید میر عالم جان حضرتلری وزرا و شرفادن مرکب بر آلی ایله پادشاهلغی تصدیق ایتدرمک ایچون کرمنه‌دن حرکت ایدرک آرقه‌سند بر قاچ روس عسکری ده اولدینی حالده بخارایه کلدی ، امیر نوزاد حضرتلری او کون بخارایه کرمدیلر . بخارادن ایکی ویرست مسافه ده «شیردین» نام محله بیتوت ایدرک ایرتمسی کون بعدالجمعه ساعت ایکی راده‌لرینده برعیت مطننه و صورت مدبده‌ده بخارایه داخل اولدیلر . بخارایه کیردیکلری وقت روس قونصولی هم آرقه‌سند ایدی .

امیر نوزادمن ، «اریک» عالی اوزرینه صعود ایدرک تحت حشمت و سریر سلطنت موروثیسی اوزرینه جلوسلرینی اعلان بیوردیلر ، عوام ، خواص ، علما و فضلا ، حکام و سپاهی کافه‌سی بالاصالة و بالوکاله کمال مسرت ایچروسند برعیت ایتدیلر ، الی آخر العمر تبیت و انقیاد ایده‌جک‌لرینی بیلدیردیلر .

امیر جدید ۲۸ یاشنده اولوب احوال عالمه واقف ، اقتضاء حال و زمانه کوره حرکتک لزومیتی تقدیر خصوصنده صد ساله برپیر تجربه دبدنک مرتبه‌سند واصل اولمش بر ذاتر . بناء علیه اسم شریفلری ذات و جسم محترم‌لرینه پک‌موانقدر . اسم مبارک‌لری میر عالم اولوب ذات خشمنا بلری عامل ، عدالت و ترقی پرور بر ذاتر . بر قاچ سنه‌لر پرتسبورغده قلوب روسلرک الک بویوک پروفیسورلریندن تحصیل ایشمار . بو تحصیللریندن فوق العاده استفاده ایتدیکندن بوکون امور اداره خصوصنده صاحب وقوف بر آدم تانایور . ذاتاً بو وقوفنی چکن سنه‌سی — شیمی منازعه‌سی زماننده کوستردی ایدی . تدبیر و سیاستلری

فیزک بزه یادکار براق‌قاری آثار عمران و ترقیاتی کوردیکه و کوره‌رک اونارک احوال و تشبثاتی ایله کندیمزک اویوشق نیم مرده و نیم زنده بر حالده قالدیغمیزی مقابسه ایدنجه انسان کندی کندندن اوتانه‌جق و انسان یاراندیغه شکر ایده‌جک یرده خلافتی آرزو ایده‌جکی کلپور . بونک برمثال لی ده شو اسکی حمامدر . بونک طرز انشایی اوقدر متین ، اوقدر محکدر : طوپه طوولمش اولسه برنک طاش‌نک دوشمک احتمالی یوقدر . نه چاره‌که :

«اشاب‌الصغیر وافی‌الکبیر کرافداده و مرالعی» دینلش مرور زمان طاشک طوپراق ، طوپراغک اوت اوتک غذا ، غذانک حیوان ، حیوانک انسان اولدینی کوستریور . طبیعیدرکه بوکاده تأثیردن خالی قالماز . قبه‌سند قالای ، قورشونه بکزر برشی بولنامه‌سی تأثیرانک اسراعنی موجب اوله‌جینی بدیهیدر .

تقسیمات داخلیه‌نک انتظامی کر چکدن دلفرب اولسنه رغماً خارجاً کوروشنی حزن آور وقوت بخشدور .

اسلافیزک دیانت جلیله اسلامیه‌نک امر ایتدیکنی نظافته نه قدر اهمیت و یردکارینی واسباب لازمه‌نک تهیه و تدارک باینده نصل فدا کارلق پادقاری براق‌قاری یادکار و آثار-نده اوقومق ارباب فکر ، اصحاب مطالعه کوچ برشی دکلدر .

ملتزم بودرجه جاهل اولمغه برابر دلیل و سائق‌لری کندیلرینه بر شیک منافع و فوایدینی ، محسنات و مزایایینی حقیله آکلانمغه دریغ لطف ، مروت ایتمزلرسه اراز حیت و فدا کاریدن چکنمزلر . ایشته اسکی شهرده مثلی اولمایان حکومت قوناغمز و برچوق محالرده نظیری بولمایان دیوان هارونمز و عسکر قوغوشمز بونک بر نمونه‌یدر . یعنی بونار بزم اخلافک ثمره مساعی و اثر معالیمزدور .

سید غازی عبدالرحمن

بخاراده یکی امیر

[بخارا امیری عبد الاحد حضرتلرینک وفاتی . برینه ولی عهد سلطنتلری اولان عالم جان حضرتلرینک صعودینی مقدا بازدی ایدک . بوکونلر بخارادن شووقات و جلوس مناسبتیه یازیلان